

REGENTSCHAPSSTRAAT 39
1000 BRUSSEL
TEL. 519.38.61

RUE DE LA RÉGENCE 39
1000 BRUXELLES
TÉL. 519.38.61

Vertaling van stuk
A 89/10/5

Conclusie van plaatsvervangend
advocaat-generaal H. Lenaerts

in de zaak 89/10

EQUITY and LAW n.v.
t. 1. MASTRANGIOLI
2. A.G.F. Belgium n.v.

Onderwerp van de vraag.

1. In haar vonnis van 18 december 1989 verzoekt de Rechtbank van Eerste Aanleg te Luik het Benelux-Gerechtshof uitspraak te doen over de navolgende vragen van uitleg die betrekking hebben op artikel 3 van de Gemeenschappelijke Bepalingen behorende bij de Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen :

"1. dient de WAM-verzekeraar op grond van artikel 3 van de wet van 1 juli 1956 de benadeelde te vergoeden, wanneer de schade door de verzekerde werd veroorzaakt terwijl hij zijn tot stilstand gebracht motorrijtuig in een garage repareerde?

2. dient hij telkens tot vergoeding over te gaan als door de schuld van de verzekerde door middel van zijn motorrijtuig schade werd veroorzaakt, ongeacht het gebruik dat hiervan op het ogenblik van het ongeval werd gemaakt? "

Met de wet van 1 juli 1956 wordt bedoeld de Belgische wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen.

In artikel 3 van de wet is het bepaalde in artikel 3 van de Gemeenschappelijke Bepalingen opgenomen; het luidt :

" De verzekering moet de burgerrechtelijke aansprakelijkheid dekken van de eigenaar, van iedere houder en van iedere bestuurder van het verzekerde motorrijtuig, zulks met uitzondering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van hen die zich door diefstal of geweldpleging de macht over het motorrijtuig hebben verschafft.

De verzekering moet, onder voorwaarden die de Koning bepaalt, de schade omvatten welke aan personen en aan goederen wordt toegebracht door feiten voorgevallen op het grondgebied van door de Koning te noemen Staten. In die verzekering is begrepen de schade toegebracht aan personen die, in welke hoedanigheid ook, worden vervoerd door het motorrijtuig dat de schade toebrengt; de goederen, door dat motorrijtuig vervoerd, kunnen van de verzekering worden uitgesloten.

De verzekering moet de burgerrechtelijke aansprakelijkheid voor de door het motorrijtuig veroorzaakte schade dekken zoals die aansprakelijkheid voortvloeit uit de toepasselijke wet.

De dekking moet onbeperkt zijn. Zij kan evenwel worden beperkt tot een bedrag van vijf miljoen frank per ongeval, wat betreft de stoffelijke schade, veroorzaakt door brand of ontploffing."

Feiten.

2. Op 20 juni 1986 plaatste Nero Mastrangioli zijn auto in de garage van zijn broer om de knalpot te vervangen. Om de oude knalpot te verwijderen gebruikte hij een snijbrander. Daardoor vatte het voertuig vuur en werd het pand van de broer beschadigd.

De rechtbank stelt vast dat partijen het erover eens zijn dat de WAM-verzekering - mede op grond van de verzekeringsovereenkomst - ook toepasselijk is wanneer het ongeval "op een privé-plaats" is gebeurd. De plaats van het ongeval wordt in de vraagstelling niet betrokken. Bij de beantwoording moet dus worden uitgegaan van de veronderstelling dat de garage waar het ongeval is gebeurd, een terrein is dat toegankelijk is voor het publiek of voor een beperkt aantal personen die het recht hebben om er te komen, in de zin van artikel 2, § 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen.

Artikel 3 van de Gemeenschappelijke Bepalingen.

3. In zijn arrest van 23 oktober 1984 (1) verklaart het Benelux-Gerechtshof voor recht :

" De aansprakelijkheid voor schade, veroorzaakt bij het manoeuvreren van een motorrijtuig, zonder dat sprake is van deelneming door dat motorrijtuig aan het verkeer, is niet een aansprakelijkheid welke krachtens artikel 3, § 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen moet zijn gedekt."

---

(1) Zaak A83/2 Henneke Visser / Centraal Beheer Schadeverzekering n.v., Benelux-Gerechtshof, Jurisprudentie, 1984, 30.

Deze beslissing steunt op de overweging " dat - gelijk mede blijkt uit de Gemeenschappelijke Toelichting waarin menigmaal sprake is van "verkeersslachtoffers" - de strekking van de Benelux-overeenkomst en de daarbij behorende Gemeenschappelijke Bepalingen is, in de drie landen door middel van een verplichte verzekering tegen wettelijke aansprakelijkheid een in hoofdzaken overeenstemmende bescherming te geven aan de slachtoffers van het gemotoriseerd verkeer; dat een bescherming ter zake van schade die wel is veroorzaakt door een motorrijtuig, maar zonder dat deze schadeveroorzaking verband houdt met de deelneming van het motorrijtuig aan het verkeer als bedoeld in artikel 2, § 1, eerste zin, van de Gemeenschappelijke Bepalingen, buiten eerdergenoemde strekking van deze regeling valt."

4. In de commentaar op artikel 2 van de Gemeenschappelijke Bepalingen bij het Benelux-Verdrag van 7 januari 1955, merkte de Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Studiecommissie tot eenmaking van het recht op :

" De verplichting tot het sluiten van een verzekering wordt uitsluitend opgelegd voor motorrijtuigen, die bestemd zijn om deel te nemen aan het verkeer. Zulks blijkt in de eerste plaats uit de tekst : 'tot het verkeer...worden motorrijtuigen slechts toegelaten.' Bovendien uit het feit dat de strafbepalingen, waarover het verdrag handelt, zich slechts richten tegen de 'eigenaar van een motorrijtuig, die dit motorrijtuig doet deelnemen of toelaat dat het deelneemt aan het verkeer...' (art. 8)." (1)

(1) De commentaar is o.m. gepubliceerd als bijlage bij het Kamerverslag bij de wet van 1 juli 1956 (Gedr. St. Kamer, 1954-1955, nr. 351/4, blz. 24; de geciteerde passage op blz. 25)

Deze passus is weliswaar niet overgenomen in de Gemeenschappelijke Toelichting bij de Benelux-Overeenkomst van 24 mei 1966. Zij behoudt niettemin haar waarde, aangezien de bepalingen waarnaar wordt verwezen, ook in laatstgenoemde overeenkomst voorkomen.

5. In de commentaar bij artikel 3 van de Gemeenschappelijke Bepalingen wordt in de Gemeenschappelijke Toelichting bij de Benelux-Overeenkomst van 24 mei 1966 gezegd :

" De verzekering kan niet worden beperkt tot de schade die door het motorrijtuig wordt veroorzaakt terwijl daarmee aan het verkeer wordt deelgenomen of door het gebruik van het motorrijtuig. De verzekering moet zich mede uitstrekken tot de schade die wordt veroorzaakt door een stilstaand of een door de bestuurder verlaten motorrijtuig." (1)

Met deze toelichting is naar mijn mening niet in strijd de stelling van het Benelux-Gerechtshof dat de WAM-verzekering deelneming van het motorrijtuig aan het verkeer vereist.

---

(1) Benelux-Basisteksten, deel 4/II, Verzekering motorrijtuigen, 39. Dezelfde tekst komt voor in de Toelichting van de Benelux-commissie (Gedr. St. Kamer, 1954-1955, nr. 351/4, blz. 27)

6. "Deelneming aan het verkeer" moet ruim worden geïnterpreteerd. Dat wil niet noodzakelijk zeggen dat het voertuig in beweging is; ook een stilstaand voertuig kan in bepaalde omstandigheden worden geacht aan het verkeer deel te nemen. Het Belgische Hof van Cassatie licht deze stelling toe in twee arresten.

Het arrest van 8 maart 1977 (1) overweegt " dat, zo de bewoordingen 'in het verkeer' ruim moeten worden begrepen en de niet in beweging zijnde rijtuigen daardoor alleen niet worden uitgesloten, nochtans vereist is dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen de schade en enig gebruik van het rijtuig in het verkeer en dat inzonderheid de schade niet is veroorzaakt door het gebruik, uitsluitend met bedrijfsdoeleinden, van een op het rijtuig gemonteerd werktuig of apparaat".

Het arrest van 24 april 1979 (2) oordeelt in dezelfde zin :

" Overwegende dat uit de samenlezing van de artikelen 2, § 1, en 3 van de wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorvoertuigen blijkt dat de verzekering, volgens die wet aangegaan, de schade dekt veroorzaakt door een motorrijtuig 'in het verkeer' op een van de in de wet bepaalde plaatsen, zoals de openbare weg; dat daarbij vereist is dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen de schade en enig gebruik van het rijtuig in het verkeer, hetzij door de plaats die het innam, zijn staat of enige beweging, en dat inzonderheid de schade niet is veroorzaakt door een gebruik uitsluitend met bedrijfsdoeleinden."

(1) A.C. 1977, 735.

(2) A.C. 1978-79, 999.

Een stilstaand motorrijtuig kan dus aanleiding geven tot schadevergoeding op grond van de WAM-wetgeving, wanneer er een oorzakelijk verband bestaat tussen de schade en bijvoorbeeld de plaats die het rijtuig inneemt op de openbare weg of een daarmee gelijkgestelde plaats, dan wel de staat waarin het zich op die plaats bevindt. In die gevallen wordt de plaats of de staat als "enig gebruik van het rijtuig in het verkeer" aangemerkt.

7. Toepassing van de WAM-verzekering is daarentegen uitgesloten, wanneer de schade is veroorzaakt doordat van het motorrijtuig een ander gebruik is gemaakt dan enig gebruik in het verkeer.

Menige toepassing van die regel is in de rechtspraak gemaakt met betrekking tot motorrijtuigen die niet of niet alleen worden gebruikt als vervoermiddel, maar ingericht zijn als werktuig.

Uit het onder nr. 3 aangehaalde arrest van 23 oktober 1984 valt duidelijk af te leiden dat, naar het oordeel van het Benelux-Gerechtshof, de schade niet wordt gedekt door de WAM-verzekering, wanneer het motorrijtuig als werktuig wordt gebruikt en "de schade niet is veroorzaakt op een wijze die overigens karakteristiek is voor schadeveroorzaking door een motorrijtuig in het verkeer".

Overeenkomstig deze uitspraak van het Benelux-Gerechtshof heeft het Belgische Hof van Cassatie meermaals beslist dat de WAM-verzekering geen toepassing vindt wanneer het voertuig alleen wordt gebruikt als werktuig voor

bedrijfsverrichtingen (1) of "met bedrijfsdoeleinden". (2)

8. In onderhavige zaak gaat het niet om een werktuig maar om een motorrijtuig dat uitsluitend is ingericht voor het verplaatsen van personen of goederen over wegen of terreinen.

Dit neemt echter niet weg dat het voormelde arrest van 23 oktober 1984 de nodige aanwijzingen bevat, waaruit het antwoord op de in deze zaak gestelde vragen kan worden afgeleid.

Bespreking van de vragen.

9. De tweede vraag heeft een ruimere draagwijdte dan de eerste : de tweede verwijst naar het gebruik van het voertuig in het algemeen, terwijl de eerste het heeft over een bepaald gebruik, m.n. de reparatie van het voertuig.

Daarom wordt bij de bespreking best uitgegaan van de tweede vraag.

---

(1) Cass. 5 nov. 1971 (A.C. 1972, 239) en 26 okt. 1972 (A.C. 1973, 208)

(2) Zie de onder nr. 6 vermelde arresten van 8 maart 1977 en 24 april 1979, alsmede Cass. 12 juni 1989, A.R. 6578 (A.C. 1988-89, nr. 587)

De aansprakelijkheid die krachtens artikel 3, § 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen moet zijn gedekt, is alleen de aansprakelijkheid voor schade die is veroorzaakt door het gebruik van het voertuig in het verkeer. Dit sluit niet uit dat de schade is veroorzaakt door een stilstaand motorrijtuig. Vereist is dan wel dat de schade is veroorzaakt op een wijze die karakteristiek is voor schadeveroorzaking door een motorrijtuig in het verkeer.

Aan dat vereiste is niet voldaan, wanneer de schade is veroorzaakt door het repareren van een stilstaande wagen in een garage, m.n. wanneer de schade is ontstaan door het gebruik van een snijbrander bij de reparatie van het voertuig.

10. Het Belgische Hof van Cassatie heeft twee arresten gewezen omtrent gelijkaardige ongevallen als het onderhavige.

Bij arrest van 24 juni 1971 (1) werd geoordeeld dat de schade door de WAM-verzekeraar niet is gedekt, wanneer bij het repareren van de wagen de benzinetank is ontploft, wat brand heeft doen ontstaan. Daarbij heeft het Hof van Cassatie wel in aanmerking genomen dat de reparatie werd uitgevoerd in een privé-garage die niet kan worden gelijkgesteld met een terrein bedoeld in artikel 2, § 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen. Zoals reeds is gezegd, kan in deze zaak met deze omstandigheid geen rekening worden gehouden, omdat

---

(1) A.C. 1971, 1077

de rechtbank aanneemt dat de garage waar het ongeval is gebeurd, wel een zodanig terrein is.

Het arrest van 12 juni 1989 (1) betreft een ongeval dat veroorzaakt werd door een motorrijtuig dat in een garage plots in beweging kwam toen de motor werd geregeld. Het Hof van Cassatie oordeelde dat het hof van beroep de toepassing van de WAM-verzekering niet kon uitsluiten op grond dat de omstandigheid dat het voertuig in beweging is, zonder belang was, "omdat er een onafscheidelijke band bestond tussen het rijmaneuver en de uit te voeren bedrijfsverrichting". Na het arrest van 23 oktober 1984 van het Benelux-Gerechtshof te hebben aangehaald, overweegt het Hof van Cassatie dat artikel 2, § 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen ook in het besproken geval toepassing kan vinden "wanneer, door de beweging van het motorrijtuig, de schade is veroorzaakt op een wijze die karakteristiek is voor schadeveroorzaking door een motorrijtuig in het verkeer".

BESLUIT

11. Ik meen dat de gestelde vragen als volgt dienen te worden beantwoord :

De WAM-verzekeraar is op grond van artikel 3 van de Gemeenschappelijke Bepalingen alleen tot dekking van de schade verplicht, wanneer de schade is veroorzaakt

---

(1) A.R. 6466 (A.C. 1988-89, nr. 586)

door het gebruik van het motorrijtuig in het verkeer. Dit is niet het geval, wanneer de schade is veroorzaakt door het repareren van een stilstaand motorrijtuig in een garage, ook in de veronderstelling dat de garage kan worden aangemerkt als een terrein dat toegankelijk is voor het publiek of slechts voor een beperkt aantal personen die het recht hebben om er te komen, in de zin van artikel 2, § 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen.

Brussel, 21 juni 1990.